

աթէջ պարագմտեա տախի պիւլիւք պիւր շարիթ կէօսթերիեօրլար Խոխ:

Տիւն կիճէ, Լիւքսանպուրկ սերա- յընը պիւր գրմը, պարութ յա կաւեա ուչուու:

Բայէ Բօսեալ նամ սերայ հաւէա եանուգտա տըր: Թիւյեըրի սերալը քիւլ քէսիտի: Լուվըր սերայընը պիւ- յիւք զըսը գուրթուլաճագ տըր տէյի Իթիմատ Խոխմէքտէ տիւր:

Հիւքիմէթ ասաքիւրի: Պիւէթըգա- լէաքը զագթ Իլլէտի:

Շիմտի մուհարեպէ մերքեգի Պիւվի- տէ տիւր: Ասըլար մէգըր մէվըրտա պիւլիւք պիւր մուգավէմէթ կէօսթերմէք- աէ օլուուգլարընտան զայէթիւ շէտիտ պիւր գովա օլմագտա տըր: Բէք Յօք աքըլար, գաչմագ Խոթէտիլը Խոթէտէ, Եօլլարը քէտիլըլար: Մօնմարթըրտա- քի թօք պաթէրիտարընտան, Պիւվիլ վէ Ծօնօնտաքի աքըլար Իգէրիւնէ գոււ- պար եաղտըրըմագտա տըր: Վէրսայլ ասաքիւրի, պիւր գաչ տէֆա Պիւվիլ Իւ- գէրիւնէ հիւճոււմ Իլլէտի Խոթէտէ, հէր տէֆաքընտա տախի կէրի սիւրիւտիւ- լաքին մէգըր մէվըրտա տախի գագթ Խոխմէթ շիւքէսիւր տիւր:

Բարիս 26 մայիս. սապահ:

Տիւն կիճէ Պիւվիլ Իւգէրիւնէ օլոււ- թէջ պիւրալ խաթիֆէկնիլ Խոխ Խոթէտէ, պու սապահ Թէքըրէն շիտտէթ քէսպ Իլլէտի:

Բարիս եանկընը, տիւն կիճէ, օլ տէրէճէտէ տէչէթի պիւր մէնգարէ կէօս- թէրմէքտէ Խոխ քիւլ ալէվէր: Բարիսին էթրաթընտա միւլերճէ Երէրէ ԸՆԸԳ վիւրմէքտէ Խոխ: Լաքին կէօրիւնիւր քի աթըր պաթըրըլպիւլիւք տիւր:

Պրանսա հիւքիմէթի, Խոխմէթըրա Խարիճիլ Նէգարէթիւնէ, Խոխմէթ Խոխ- ճի պիւր Թիւլիպաթ քէչիտէսի Իլլէ, Բա- րիս տէր հալ թուլոււմպար Եթիլի- տիւրիմէթիւն Բիճա Իլլէտի: Ինկիլթէր- րա հիւքիմէթի տախի տէր հալ 1000 առտտ Խոխմէթ լիւրաք մէսարիթ Թախ- սիս Խոթէտէ: Լօնսարտան պիւր թագըմ թուլոււմպար վէ թուլոււմպար Եօ- լա չըգարմըլ օլուուգլուտան, Մ. Թիւր, Խոխմէթ էլլիսիւնէ քէսաի շիւքըրմէթ- թիւն պէտան Իլլէտի:

Ասըլար, Օպերվիլիէ թարաթըն- տան գաչմագ Խոթէտիլըլընտէն, Ալ- մանեալըր, ալլէրէ Եօլ վիւրմէքտէ Ի- շիւ, Իքի գըթա թօք պաթէրեալըր, վէ Ելէն ասաքիւր Իլլէ, քէստի մէվըր- ընա Խոթիլիքտա վիւրմէթ տիւր: Ալ- մանեալըր, Բարիսին եանուգտա օ- լոււ մահէլէրիւնէ գարը վէ չօնուգլա- ընա, քէստի խաթիֆէրընտան կէչիպ գաչմալարը Խոխ միւստառէ Իթտիլէր:

Բարիս 26 մայիս. էօլլէ:

Բանթիւն թարաթընտա, աքըլար Իլլէ ասաքիւր պէյիւնտէ, զայէթիւ շէտիտ պիւր գագթ օլուու:

Գարթիլ Մուլթիար թարաթընտա տիւն կիճէ աքըլար Խոթէտի վիւրմէթ վէ աքըլարտան 6000 նէֆէր էսիւր ալըն- տը:

Շիմտի աքըլար Եալընը Պիւվիլտէ վէ Ծօնօն թէրեօստէ օլուու, մէգըր մէվըրտա պուլոււնտա աքըլար, Ելէնի տէն Ելէնի եանկընը չըգարմագ Խոխ, Բա- րիս Իգէրիւնէ սուլու կագ Իլլէ սօլու գոււմպար եաղտըրըմագ:

Պա հրիլ, Տախիլիլ, վէ Խարիճի- յէ նէգարէթիլէր, Պանգա, Գրէտի Տօնիլ, վէ քիլլէր, Եանկընտան գուրթըրըլըր:

Մարէշալ Մաչ-Մահօն, պուլուտան սօնրա, էլլէրիւնտէ սիւրա պուլոււնտու- ղու հալտէ էլլէ տիւլէն աքըլարըն թիւ- ֆէլիլէ Բուլթուլաճալըր Թէհարտ

Իւրէրէ, Թիւլիլմ օլմալարը Խոխ ալլ- րէ սօն տէֆա օլարագ պիւր տալլէթ օ- գոււմուչ տուր:

Բարիս 26 մայիս. աթչամ: Բիւգիւթարն տէյիլիլմէս, վէ պիւր- ագտա եաղտուր սայլսիւնտէ, Եանկըն էրէյիլէ պաթըրըլըր տըր:

Բայէ տը Թիւլիլ, պիւրպիւլիւն խարապ օլմուչ տուր: Լաքին Լուվըր սե- րայընը քիլթապիւնտէսիւնտէն մաաաա թէքմիլ էպիսիւտ գուրթարըլըր տըր: Սէնթ Եաթիլ քիլիսէսիլ վէ Բայէ Բօսեալ նամսերայ հիլ օլմուչլարիւլ զըթա թէ- աթիլար եանմըլըր, քէգալիք Մալիլ Նէգարէթի տախի քիւլ քէսիլմիլ տիւր:

Ասըլարն էլպաչըլարընտան չօլա- ըր թիւլիլէք թուլթուլուար: Տօմպ- րօպսի տախի պուլարըն Խոխտէ տիւր:

Մէթէրպիւր նագըրը օլուու էսիւր թուլթուլոււլ օլուու գոււնտուրմըր Պագա կայլար, վէրսայլուս գաչմագ Խոթէ- տիլի հէնկեամու, սօգագտա գուրթու- նա թուլթուլոււլ տուր:

Հիւքիմէթ ասաքիւրի, էլլէրիւնտէ սիւրա պուլոււնտան առէվէրի թիւլիլէք թուլթուլուար:

Պահիլիլ նէգարէթի տէօլէմիսի Իւ- գէրիւն սուլու կագ տէօլմէքտէ օլոււն սէքիլ նէֆէր աքըլար, գոււլոււնա թու- թուլուար, վէ սէօլլէնտիլիլնէ կէօրէ, Մալուլիլ քիլիսէսիլտէ սրղըմիլ օլոււ պիւր գաչ Եիւլ նէֆէր աքըլար, տախի սիւնկիւտէն կէչիլըր Կիլ շիլ պիւր նէֆէրի սալ պըրաքըլմալըր տըր:

Բարիս 27 մայիս. սապահ: Թիւլիլըրի սերայընը քիլմագըր էսիւր- նի, Գուլիւնիւն սապագ սերալըրի, պաս- մաճըր Պէրթէր վիւրմէթ տիւր:

Լիւքսանպուրկ սերայըր ճիվարընտա, ասաքիւր Իգէրիւնտէ աթէլ Իթմէքտէ օ- լոււ պիւր չօք գար վէ չօնուգլար, գագթ Խոխտէ էր:

Թիւլիլէք թուլթուլոււլ պիւր Միլլէթ մուհարթըր ասաքիւր Իգէրիւնտէն, 15000 Քըրանըր պանթօթ չըգտը:

Էօլլէ գանն օլուուգլուտա տըր քի, աքըլարտան, գագթարտա Եօլլիլըրի մըգ- տարընտան զիւրառէսի տախի գուրթոււնա թուլթուլոււլ տըր:

Շիմտիլ տէկիլ թուլթուլոււլ վէ Վէր- սայլա կէօնտըրիլն էսիլըրի մըգտարը, 20,000 նէֆէր հիւսպ Խոխմէքտէ տիւր:

Թէվաթարէն սէօլլէնտիլիլնէ կէօրէ, Տէլլաքիլ, վէ Տէլլաք Բիւս, տիլէն- ճի գըսաթիլիլնէ կիլիպ գաչմագտա Ի- քէն, թուլթուլոււլ վէ գուրթոււնա տի- ղիլմէլէր տիւր:

Օնիլ նէֆէր գարըլար, սուլու կագ Իլլէ Եանկընը Եալընը չալըլըր օլ- տուգլարը Իլլէն աթղ ու կիլիֆիլ օլոււն սուլար, վէ Բլաս Վաթօմ Եամ մա- հէլլտէ, ումոււ մուվաճէլէտիտէ Բէգիլ Խոխտէքտէն սօնրա գագթ օլուուտուար:

Պրանսըր զագթալարընտան պիւրիսի, կըրիլէտի քարթուլ Քապրիգաքընը խաթիլմաքը միւնսիպէթի Իլլէ, շիվտիլնէ գաթար գաչ Քապրիգա քաթիլմաքը օլ- տուլուուլ թէվաթիլտէն ալարագ շու վէճ Իլլէ պիլիլիլմիլ տիւր:

1569 սէնէսի սեպտեմբեր այը 13 Խնտէ Վէնտիկտէ պիւր պարուլթ մաթ- ղէնի քաթիլմաքը, տէօթ քիլիլտէ Իլլէ պիւր չօք խաթիլ սալուլ օլմուչ տուր:

1794 սէնէսի սեպտեմբեր 3տէ, Եան տը Մարտտան պիւր քիլուլթըր Խօթիլտէ վագը օլոււ կըրիլէլիլ պարուլթ մաթղէ- նի քաթիլմաքը, 3000 քիլիլ Եօլմիլ տիւր:

1807 սէնէսի յունվար տը 12 սիւնտէ Հօլանտաա վագը Լէյտ նամ չէհրտէ

250 Քըլըր շարուլթ քաթիլմաքը, 800 Խանէ Խարապ օլմուչ տուր:

Սօն սեպտեմբեր այընտա տախի, Մէյտէքի պարուլթ մաթղէնի քաթիլմաքը տըր:

Իվրօպա զագթալարընտան պի- րիսի, Վէրսայլ հիւքիմէթի թարաթըն- տան թիւլիլէք թուլթուլոււլ գուրթոււնա սերկըրտէլէրիլտէն ժէնէրալ Տօմպրօպսի- ղի հագըրտա աթիլտէքի մալիլմաթ- լարը վիւրմիլ տիւր:

Տօմպրօպսի, աթէլիլագա, չէվիլք, 5 աեագ վէ Գ քարմագ Եիւքէլլիլիլն- տէ զըսա աթիլու պիւր տաթ օլուու, Իգէրիլտէ չօլուու սըրմա Իլլէլէտի պուլոււնտան սիւրա պիւր Խնիթօրմա կիլիլիլ, պըրգլար, ալ, Լաքին սա- գալը ուգոււ տուր, Լաքըրտը Իթտի- յիլտէ սագալըր չէքմէյի սէվէր, Ին- կիլիլիլնէ սէօլլէլէլ, Լաքին Ալմանեա Լիւսանը Իլլէ էյի Լաքըրտը Խոթէր:

ԱՂԳԱՅԻՆ

ՊԱՆՏՐՄԱՏՆԸ ԹԱՆՐԻՊՏՑ

Պանարմա 10 մայիս 1871

Միւլիլիլ:

Խիլիլմ սէպէպիլտէն, աքտա պիւր Պան- արմաա վէ Պալթէրէր կիլիլպ կէլլէքտէ օլուուգլուտան, Պալթէրէրտէ պուլոււնտու- ղուտա, քիլչաա Խոխմիլ օլոււ գըրաթի- խանէլէ կիլիլէք զագթալար միւլթալա Խիլ- տիլտէն պաչագ, պիւր գաչ սէնէ էլլէլ, Տ- Վալմ էֆէնտի հիմէթիլլէ ճէլպ Խոխմիլ օ- լոււ մուլիլմ Նաւաարտան Երկրանէն էֆէնտի Իլլէ, մալէլիլ մէգպուրուլ մէքթէ- պիլտէ տախի կիլիլպ կէլլէլիլ տիւր:

Մահէլիլ մէգպուլ մէքթէպիլիլ պիւր գաչ սէնէ էլլէլ տախի կէլիլմիլ օլուուգլուտան, պու տէֆա Բէք պիւլիլէք պիւր թէպէտու- լարտա պուլոււնտու տուր մէքթէպիլ մէգ- պուրտա Նայկաքանուլիլ, Թաւարտու- թիլն, ալիսարագրուլիլն վէ Թիւրքէ Թէտիլիլ Խոխմէքտէ տիւր:

Մէքթէպիլ մէգպուլ շախիտանընտան, պիլիլիլ Բուլ մէգպուլ հայտէ, Իքի սէնէ գարթընտա, տէր Ալալ էֆէնտի զարթիլ Իլլէ, վէ լիսանը Թիւրքի սաթէպիլտէ, Կիւ- քիլիլմէթ գօնաղընա ալթըր նէֆէր չըրագ գ- աթիլ օլուուտու տուր:

Իմտի, կէրէք շախիտանըն, կէրէք Ե- ճալար Նաւաարտան էֆէնտիլիլ, կէրէք սըրու վէ զարթիլ իլլարագ Իթմէքտէ օլու- ղաթարըն, վէ կէրէք տէր Ալալ էֆէնտի- ղիլն թէվիլիլ նիլթիլիլ, սէնէն Իլլարը սէնա վէ թէլէքթիլ օգրոււմըր Բէճա Խ- տէրիլմ:

Պալտանէրի մէքթուլ շախանը մէմ նուլիլէթ Խոթէտէ շուրարտա Եսէֆ Խոթէք պիւր չէլ տիլըր, Պանարմա մէքթէպիլ հագըրտա հիլ պիւր չէլ իլլար Խոխմիլ տիւր, վէ պուլուտանտա շիւրսէ օլոււմագտա տըր քի, օրանըն մէքթէպիլ մէմուլ օլոււմագ պիւր հայտէ օլմամու- լը տըր:

Պանարմաա խայլիլ չէլ պուլուլն տուգտան պաչագ, Խոթանալ Իլլէ տա. տալիլմա միւլտապալթ վէ Խիլիլիլալարը պուլոււնտուղու, վէ Խիլիլիլտէ սահիպ սէրվէթ վէ նուլթուլարը օլուուգլու ճալ- տէ մէքթէպիլիլ վէ իլլէլ Խոխտա գըր մէքթէպիլիլ հագըրտա կիլգէլ կիլգէլ հալաթիլիլ սալաթարըմըր, հագըրա. թէն շախանը թէլտիլիլ տիւր:

Կէլն վագըր կիլիլ տէօնմէլ, վէ մէքթէպիլիլ հագըրտա իլլարըր զարթիլ վէ Թէտաթարըր իթմէքտէ մահէլիլ, սագ. հիլ սէլմէթ վասըլ օլմագ, պու Նօգ. թաթա հէր քէս զիլտտէսիլ վէ տիլգաթ իլլէմէլ տիւր:

1871 մայիս 14 Ի Նիկոմիդեա

Խիլարըր:

Ալալտիլու Մանուլ մէլիլմէլ մեր հը. լաաարակա Նամալիլն դէմ պատասխան մը կարգալիլըր Գէօրիլ Խայիկպիլ սոն լալար թիւրմը, օրուլ մէլ իլլէալ Ե- պիլիլպիլ սը միւր նամակիլ Մայիլուլիլ Խո- նուլիլ տուլը ճիւրտուլթեան պատիլը

վիւրաւորուաճ տեսիլով յայտիլ տես- նով հրապարակ Ելլէ կառապարկը մեգ: Արգարիւ Սպանուլիլն պէտը Երաճ ա- տէն ինքզինը յայտնիլ չէլիլըր, Եւ այս առգամ աճաւթ անուալըր Խիլեան Ելլէն ալ Գէրգ Եպիսկոպոսիլ քարուլ համար էր Եւ ոչ այլ ինչ պատճառաւ: Սական կը լիլիլընըր իլլէալ Եպիսկոպո- սիլն ալ որ ճիւրտուլթեան պատիլըր խ- տիլն ոչ առնիլըր Եւ ոչ իրական ալ- ուն չէտ աճնիլըր իրարթուլթիլն չուլիլ, այլ խօսուաճնըրուլն սաթիլեան մէլ է միայն անոր թշնամալըր: Գէրգ Եպիսկոպոսն այս ճիւրտուլթիլըր չէլ զուլիլ Եւ կը պնդէ որ իլլէալ Գրիտուա տաճարը պիլթուլիլըն Երեւոյճ առնիլ փարիսեցիլ մը լալթըր փոխ չհագաւ այս պէս ալ ճիւրտուլթեան շատագոլ մը պէտը է իր յատուկ կերպարանըր ներ- կայանալ: Եւ բուն անուլիլն տիլայալ Բլ- լալիլն գրաճնիլ ալ սաթիլիլն լալ իլլէ գուլընէ: ալլալէք տըրքօք ոչ սագ- քէն Գրիտուա ալ անճաւթ կերպարա- նօք տիլայ իր Եմաւալու գացոլ աչա- կըրտաց փոյլ այն դաւն յանդիմանու- թիլընըր Եւ քացալարիլ տնոլըր մարգա- ղիլըր իւր քարոզաճ ճիւրտուլթեանց պատիլըր վաաաճ Երաւ:

Գէրգ Եպիսկոպոսը կամ զրպարուու- ցաւ Եւ կամ աճաւտանուլ Երաւ: Գիտէ Երգը որ զրպարտուլթ է, ուստի Եւ կը ներէ Երգը զրպարտուլթեան, Ինչ զըր- մանալըր: Գէրգ Եպիսկոպոսը արգէթը իր բոլոր կենաց մէլ ներել Եւ ինչ տէր լալիլ Երաճ ուլիլ, Եւ կամ այլ բառիլն Նշանակուլթիլն իսկ հասկոյաճ է: Բայց ներուլըր զրպարտուլթ իր ընտըր զրպար- տուլթեան ճանչնալըն Եւ զրպարտուլթիլն արգարանալըն մէլ տեղի կուլենալ: ա- տոլը Եւ ոչ մէկը չէգաճ առնիլ Գէրգ Եպիսկոպոսը որո՞ւ կը ներէ Եւ ինչ բա- նիլ համար: Իսկ Իլլէտըր աճաւտանուլ- ցաւ, աճաւտանուլիլն անուլըր հրապա- րակաւ յայտնիլ չըլալըր Եւ արգէլը կըր- նայ լալ աճաւտանուլիլն անոր հեա դատ վարիլու: Գրուաճըր Մանուլիլն մէլ անկորուստ կեցաճ է: Եւ ուզաճ ա- տէնը կընայ դատ պահանջիլ մեղմ ուր Եւ ո՞ր օրիւնաւոր առնիլըն ապիլ Եւ որ կուլգէ:

Ա. Սպանուլիլ

Բերա 14 մայիս 1871

Խիլարըր:

1468 Թիւ պատուական լալարըր մէլ իրաւարալիլ նկատմալըր յօրուաճ մը կարգալիլ, որն որ չէմ ըսեր բոլորովիլ սխալ, կարիլի է նամակագրըր ուրիլն- րէն վերի վերոլ յետով առանց սուու գու- թեանը Երաշխաւորելու հրատարակաճ է, թէ Եւ ինչի հարչ չէար պատասխա- նելու, բայց հայրենակիցներէա շատերը զիս կարծելով ոմանը գոհաւթիլն կը յայտնիլ Եւ ոմանը զժգոհուլթիլն ուստի այս գրուլթեամբ նախ յօղ- ուաճիլն հրատարակողը Եւ չըլալըր կի- մացնեմ: Երկրորդ այս առգամ հայր- նիլըր գացաճ ժամանակ նոն տեսաճ յանուլն արգարուլթեան հրատարակու- կը փուլթամ: այր այն իլլէալ յօրուաճիլն մէլ ճիւրտուլթ Եւ միայն այն օարապիլիլ կէտը: այրիլըն անիլիլմ ազգապետները աղքատ միւնագամայն հիւանդ մէկըր քան տարիլըր Եւ քաղաքական տուրքի համար որն որ բանտէն արձակուլթէն քանի մը օր ետըր Ի հող մահու բանտարկուլթ Եւ բայց Թամգարալիլ աուսնարուլթեան պաչտօնըր Գեր: Արրահամ արագանիլն յանձնուաճ չէր այն ժամանակ: որ հայ- րանամ տեսուլթեամբ անոր հոգը հա- գար: այն անիլիլանուլթեան ժամանակ արքուլիլ տըրց հուաքուլթըր այնպիսի հա- լըրտա հարիլ խուլթի մը ձեք մնացաճ էր որ կարիլիլ լալար այն քաղաքներուլն արիւնն առգամ պիլիլ ծծէլիլ, Եւ թէ- պէտ հիմայ ալ բարիլիլամ տերուլթեան օրիլըր ճերակուտի մասնաժողովը կագ մուաճ է մեր ազգայիլնըր Եւ այն ալ

միջին կարգէ անձերէ բաղկացեալ, բայց ասոնք ալ աւելի եւս չարացար կը գործածեն տէրութեան օրէնքները. ինչպէս կալուածական տուրքերուն անիրաւու թեամբ բաշխման դէմ աչք քօցած են. միայն յիշեալ մասնաժողովոյն մէջ գրաւուած երկուքը տէրութեան օրինաց հակառակ գործուելուն եւ իրենց խղճին դէմ ըլլալուն համար ստորագրութիւն տուած չեն. նաեւս վտարակի տրոց տառնորդը, այսինքն թէմէթու հաթ անուն տուրքն ալ ըստ տէրութեան օրինաց վտարակ ունեցող անձերէ պիտի պահանջուի, ասոնք դպրոցի աշակերտներէ ալ կը պահանջեն. եւ երբոր այս ապօրինաւորութեան դէմ կը բողոքէր ժողովուրդը այն յանձնախումբին, անկէ պատահական կընդունէին դիմել կառավարութեան ատենը. հարկաւ այն յանձնախումբին բռնած անիրաւ ընթացքէն յուսահատեալ ժողովուրդը կը բողոքէին կառավարութեան. ուրիշ յանձնուեցաւ էմլը միւտիրին. որն որ հաստատել կը ջանար դպրոցական տղաներէն պահանջուած տուրքին օրինաւորութիւնը թաւազարայի նախկին միւտիրին եւ միտար շալը ըսուած անօրէնին ձեռք առնելու ատեններուն հաշուեցողութեանը, եւ այսպէս կը համարձակին բռնի աւուրք ժողովել տղաներէն, ահա՛ այսպիսի անիրաւութիւններ տեսնելով Առաջնորդ սրբազան անախարհար ըսելուն համար շարաքը վերադարձուած է այնպիսի օրինակէն որուն համար մեկուսացած է վանքը. որովհետեւ այն սրբազանն էր, որ չէրքէնքուուն համար եղած հարիւր այսչափ ծախսը, որ տէրութեան գանձէն պիտի տուէր, եւ այնպէս կըրտի վրայ թողուցած էին այն անիրաւները որպէս զի պատեհ միջոց մը գտնելով իրենց կոկորդը լեցնեն, ամեն ճիգ չի գործ դրաւ եւ այստեղ ամբողջ այն ստակը, եւ այնպէս այնչափ աղքատ հայ եւ տա. ճիկ ժողովուրդը աչաց արտասուքը օրրբեց, եւ հիմայ ալ այն սրբազանն է գար. ձեալ. որ իրեն յանձնուած հօտին անդորրութեանը համար պէտք եղած հընարները խորհի, բայց այն անիրաւները միշտ զգարտելու եւ գալթակցութեան որոմներ սերմանելու հետամուտ են. որպէս զի Առաջնորդին պատիւը կտորըվելով անկարող ըլլալ այսպիսիներուն իշխելու եւ այսպիսիները պաշտօնէ ձգելու. ինչպէս անցեալները նշանուուն թիւն մը եւ չըլլալու համար մանչուն կողմէն Յ օսկի կաշառ առած է տէյի կը զրպարտէին. բայց քառք երկից. նոյն երիտասարդը պօլիս պատահելով հարցուեցաւ նէ, իրեն մէկ ստակ մը շտալը երբմամբ յայտնելէն ի՞ գատ կը ցաւէր որ իրեն պատճառաւ այս զրպարտութիւնն ալ կըլլալ սրբազանին. ասոնք տեսնելով պարտաւորեցալ այս ցաւալի դէպքերը իմացնել. միթէ չեն տեսներ Աղպրտեր զիւղի Ս. Նշան վանքին մէջ մինչեւ ցարդ ժամակօչի մը խուց հաղիւ կը դանուէր, բայց այսօր շնորհիւ Սրբազանին փառաւոր հիւանդոց մը եւ թիթենի ընդարձակ պարտէր շիրամագործութեան համար. եւ այն այս կրնայ ըլլալ որ Առաջնորդի մը շնորհիւ ժողովուրդը աւելի մեծամեծ բարեքներ վայելէ, բայց ժողովուրդը աջակցութեամբ կըլլայ, եւ չէ թէ զանի զրպարտելով եւ անոր դէմ թշնամութիւններ յարուցանելով. եւ թէ որ պիտու հետեւ ազգասէր կուսակցութիւն մը յարութիւն առնելով քըրքուած անախարհիկ հետ միասին եւ ժողովուրդը ցաւակից ըլլան, մէք եւ բոլոր ազգը մեր խորին շնորհակալութիւնը կը մատուցանենք անկեղծարար.

Խ. Ս. Չարսեան
Հ Ա Ւ Ա Ք Ո Ւ Մ Ն
ԱԶԳԱՅԵՐՈՒՄԱԿԱՆ ՅՈՑՈՅ
Գրատար հրատարակութեան
Նախորդ հրատարակութեան 74.800
գումարը 72
Զեյնոբ Է. Ֆ. Յովհաննէսեան 73

Յարութիւն " Ստանդարտական 73
Միջայել " Լօքուսիէ զգեան 75
Յակոբ " Կէորգեան 75
" " Պուստուսեան 75
Մարտիրոս " Գեանհեան 75
Յովհաննէս " Փափազեան 75
Ղազարոս " Ասատուբեան 75
Յովհաննէս " Գարբիւղեան 75
Լուսինի " Սարսֆեան 75
Սեպուհ " Մարտուտեան 75
Յովհաննէս " Պասմաճը 25
Մերկել " Սատէթ 25
Յակոբ " Գրիսեպան 25
Արարհամ " Զպքճը 25
Յարութիւն " Յակոբեան 25
Նիկողոս " Փանոսեան 25
Տօնիկ " Յարութիւնեան 25
Մանուկ " Ասատուբեան 25
Թորոս " Փիրիպպոսեան 25
Առաքել " Խաչատուբեան 25
Միջայել " Կարապետեան 25
Գրիգոր " " 25
Ղատը գրի ղ Է. Ֆ. Մարտեան 75
Մարգիս " Թորոսեան 75
Եղիս " Պէլլեբեան 75
Անդրէաս " Փափազեան 75
Մինաս " Գրիգորեան 75
Մարգար " Փափազեան 75
Մեղգոն " Ֆեբրեան 75
Գեորգ " Բարսեղեան 75
Նըշան " Տէմիրճի 25
Բարսեղ " Գեորգեան 25
Խասգիւղ " Կէորգեան 75
Ստեփան " Միլիտիան 75
Եղիս " Արապեան 75
Արարհամ " Գուրիթեան 75
Յակոբ " Յարութիւնեան 25
Խաչիկ " Երկաթագործ 25
Ղալաթիս, շահու տեր
Թագուր Է. Ֆ. Մեղքեան 25
Յարութիւն " Անյաձեան 25
Մարտիրոս " " 25
Մելիտոս " " 25
Մ. Աղասի " Ուզունեան 25
Գրիգոր " Մ. Պարսոսեան 25
Բարունակ " Տէմիրճեան 25
Թաղէոս " Մերկեան 25
Պետրոս " Մարտութեան 25
Ստեփան " Ղարաբեան 25
Յովհաննէս " Միսոսեան 25
Գրիգոր " Մարգարեան 25
Եփրեմ " Տ. Պարսոսեան 25
Յարութիւն " Մեղքեան 25
Թովմա " Պարթեան 25
Յովհաննէս " Միլիտեան 25
Ստեփան " " 25
Մարգար " " 25
Մեթոդի " Յակոբեան 25
Պետրոս " Փափազեան 25
Մայր եկեղեցի
Աւետիս " Յովհաննէսեան 25
Մանուկ " Գեորգեան 25
Պետրոս " Սարգիսեան 25
Կարապետ " Յովհաննէսեան 25
Գուճար եօթնասուն եւ եօթը հազար հինգ հարիւր քսան եւ հինգ ղը 77525
Ի զիմաց Ազգ. Վարչչնտ. Խորհրդայ գանձապետ Յ. Ղալաթի Չարսեան

ՏԱԻԻԼԻՅԻ
ՆԱՏԻՒԻԼ ԷՄՍԱԼ ԳԻՐ ՁԱՅԻԼԷՔ
Ճէ հալէթ օլան եերաւ սեֆալէթ էք. սիք օլմասզ, վէ Անատուրու մուզտա իսէ, ճէ հալէթ հիւլմ ի թմէթտէ օլտուղուն տան, վէ թապիաթիլլէ լաերզը Եօլար վէ թիւ ճարուղ իշին էլ վիթէթ գաւար քօլայլըզար պուլուն մատըզնեան, սալիր ֆէնալըզարտան պաշգա, սալքի հէր սէնէ պիր տէ գըթըզ պէլասը գօրգուսու չէթիլմէթտէ տիր. չեւերի հէր երտէ զախիրէ մատարպազարը պուլունուպ, վէ պուլար իսէ, ինսաֆ ու

Մերհամէթ՝ պէր թ " ր սֆ ի օրէրէ, վէ ֆուրսալէ Եաֆթէ տիր սլլէրէք Գա. հիշ ֆիհե սթլա զանիթլէրինի սալմասդ տա, վէ խալգ տախի տու շարը դատօր մագտա տըր.
Կերչի սայէյի Շահանտէ Եօլար շօ. դալուպ վէ սըրսալըն հիւտիկիտտէ, վէ բաթաթէս էքիւ պիլմէք վէ էքլ ի թմէք առէթի շօղալըզտա, պու ֆէնալըզըն Եօնի ալընաճաղընտա շիւրհէ Եօգ սուր լաքին շիմոթիքի հալ մէզքիւր ֆէնալըզ պազը պուլուն մագտա տըր.
Գայսէրիլտէ պիր պիլլաք Եանկըն զուհուր իտիւր պիլլաքէ քէսանըն Ֆագը ըր հալէ տիւ շար օլտուղու զաթէն մալիւմէքէն, շիմոթի իսէ, զախիրէ ֆիլիաթ. լանմըջ օլտու զուլունտան, օլտուտ օլտու. ղու. կիպի, չէ հիւ մէզպուրա սէքիզ օն սաալթ մէսաֆէտէ օլան էվէրէք նամ քասապատա տախի, զախիրէն զիեա. տէսիլլէ Եիւքէլմիշ, վէ ֆուր զարա սէ. ֆիլ օլմասա պաշալմըջ տըր.
Ալթմըջ պիր սէնէսիտէ Տէվլէի գաւ զարնտա Եօլլէ պիր գըթըլմէ գուհուր ինտէ, էվլէէք իսնէտուրնտան Գու. զուեան հաճի Յարութիւն Էֆէնտիլին րէտէրի միւթէվէֆա Անդրէաս Էֆէնտի, օլտուտ ալէստէվլէէ էքլ իտիլմէքտէ օլան չափտարըն մութու 130 ղուրու շա գա. տար Ֆրըլամըջ իրէն, ֆուրգարաբըլլէր լիք իտէրէք, վէ մէյանտէ քիւլլիւթլուր զախիրէ տօթէրէք, մութուուն ֆուրգա. րաեա 60 ար դուլուն շա վիտիլի կիպի, թարաֆըլմըզա պիտիլիլիկի կէօթէ, պու տէֆա, միւթալէյի հաճի Յարութիւն Էֆէնտի տախի, օլ թարաֆա սիւլա իտէրէք, ֆուրգարաբըն չէքտիկի գա. րուրէթի վէ սըզընիթըր կէօթուրտէ, չէֆգաթընտան նաշի, անպարաբըն քիւլլաւ ի թմիշ տիր, վէ տէլլալար մա. րիֆէթիլլէ նիտա ի թտիլլալըզտէն սօնրա, Եիւքտէ գըրգ Էքըլիլլէ տաթարմաս, վէ ումուլ խալըն մէսէրէթ վէ շեք. լանիլլէթիլլէ ճէլալէ հիմմէթէ պաշալմըջ տըր.
Տօրուսու, շու ֆաղիլէթ, նատիր. իւլ էմսալ օլուպ, վէ հատտէն զիեատէ շանտի ի թէյէքքիւր պուլունտուղուն տան, կէրէք տէվլէթ վէ կէրէք Էհալէ վէ միլլէթ ղէզոնտէ, մէտհ ու սէնա. լէր իլէ թագալիր քըլընտա ճայլիլ ալր. իմոթի, պիլ քէնտի թարաֆըլմըզտան շու պօրճ Էիլլա իտէրէք, շան ու չէ. րէֆ վէ ազալմէթ սէվտարնտա կէզէն. լէրին, Եօլլէ նախագ Էքտէ շան ու չէ. րէֆ տիլլէնմէլլալ, իլա, ֆաղիլէթ սայէ. սինտէ գազանմալըզ իպէթիլլիլ օլմա. լարըն տալլէթ վէ նատիւթ իտէրիզ.
1874 մայիս 18 իրմիս
Էֆէնտի,
Նատըր քի կէզէն հաֆթա Մանգուլմէնի. զին պիր նիւտաթիտտէ շաթիլ լէֆաթէ Եա. թալըք սէվէպիտտէն պիր գաճ քէսանըն մասպաւալիլլէրինի Գեր. Ներսէս սըրբա. զանըն տիքաթըն տալլէթ ի թմիշ իտիլիզ. Ներսէս սրբազան Մանգուլմէնիկին օլ նիւ. իսէսին օգաւտուղունտա մակապաւլէրի հու. զուրուսու ճէլալ իլէ ի ֆատէլլէրինտէն աղ. նատըր քի պի տու թիմէլլէր տիր անիտէ իմապը իմրասընը տիւլլէնմիւլ, վէ իսէլա. լարըն մուլաֆթազ օլմուլ տուր. տօղ. րուսու միւլարիլլէ սրբազանըն թէյիլլէրին. տէն պէրի կէօթուրիւր իշլէր մէքթէպ վէ ֆուրգարէնի իուանը օլմուլ տուր. քէնտի վիտիլի միւլէսիլ քարալարը իլէ Էհալլիլին հիւսնիլ թէվէճիլլէրին ճէլալ իտիլ, Եաքը. նըզ մէքթէպ իշին շիմոթիլլէր իլէ կէօթիւ. րիւպ թէալիմ ի թմիշլէր տիր. ումարըզ քի տան օլտուտա տըր, քէնտի թէյիլլէրինի թէպիլլէրի տէնիլլէրին պէլլաք վէ քիւլլաք օլտուղարընտա պազմայլ քէնտիլլէրինի պիլլաք տըր վիգիլլաք վիլլաք տիր. կէզէն հաֆթա ի Էհալլիլլէրին խախալմընա, վէ Էր. մէնի Բրօթէթիլլէրին պատուելիսին, վէ ազգապետիլլէրին ալընա վիգիլլաք վի. րէրէք թէյէքթիլլէրին մուլիպ օլմուլ տուր.
Կէզէն կիւն Մաթիտան տարազ Ներ.

սէս սրբազանըն միւթէսարիֆ պիլ իլէ պիլ իշլիլլալտէ. վիպիլթ գոնուրնալէսի մու ճի. պինտէ իրիսթիալարըն չէստէլլէրէրի տախի մագտուլ ժուլուն մագտըն պիլ թիւն սանագ քալմագալըզար իլէ միւտիրէրէ իրիսթալէն Եաքըլմըջ Էմիրլէրինին նէլլէրին օգուտուք. պու քէրէ Էիւթէսարըլթ շա. սան պէլ, քիտտիան զարիլլէրինտէ պիր թէրէքէ զուհուրնտէ թէմիլլէր հուրուգ մէքիլլէրինտէն պիր իրիսթիալարըն աղա վէ իս. լամ գարիլլէրինտէ զուհուրնտէ պիր իս. լամ աղա մակթէմէ հատմէլլէրի իլէ պու. լուն մագտըն էմիր ի թմիշ տիր, չէօլլէլլէլլէ մուկաքէմէ հատմէլլէրին քէնտի քէլլէրին. ճէ իլ կէօթմէլլէրին Էօնիւ ալընմըջ օլտու. միւլարիլլէյի շառան պէլլին էֆքեարը տալլ. մա ֆուրգարէնի իուանը զրմիլլէրն չալընպ իլ կէօթմէքտէ, վէ Չաթը Շահանտիլլէ Էֆ. քեարընա միւթալըզ իուանաթ մէպտէսիլլի վազ ի թմէքտէ, Եաքըլարըլմըն տօղուրթ. մար իլէ միւթալէնալըզ վէ իլք նիւտա. նիլլաքտէ նէլլէրին իլէա իտէրիմ.
Միւս Յ. Մաթիտան
Մանասթըր սանագըր տախիլլէրնտէ կիւլլալ Էիւթարալէ նամ նաշիլլէրն մայի. ին Տիմիլ կիւլլալ պէլլէր անէս: 125 տիրէ մալըրըլընտա օլտուրըզ շիտալլէլլէր տօլու Եաքըլլէ վէ պու սուրէլլէր իւլ աւտամ թէլլէթ օլմուլ տուր.
— Համամեան Մէրգիա Էֆէնտի, պու ալլալմ Պատըքէլլէրն իտանտիլլէրնտէ, բազար կիւլլալ ինրա օլունաճազ աղ. սըր իլգաթիվալարը միւլնաթիլլէրնտէ սատ. րազամ հազրէթլլէրին վէ սայիլ մէ. մուրնիլ ազամ հազարաթընա միւլքէմ. մէլ պիր զիեաֆէթ զէլլալ իտէճէք տիր.
— Պու հաֆթա զարֆընտա Մ. Սինկ. րուպ վէ Գրօնիս վէ զուլմանեալ Մա. լիլլէրէ 250000 լիւրա իրալալ ի թմիշլէր տիր.
— Մուլազգաթ սուրէթտէ, Բումէլի տիւր Եօլու միւլէնտիսի Մ. Բըլլէրին Եիլլէրն կէզէլլէր օլտու Պէլլէրիլլէր միւ. ճէնտի Տէրէտալլէր վալըր օլմուլ տուր.
— Թուրքոյն վալլիլ մուլալիլլէր Տի. միլթըքի Էֆէնտի, Պապը ալի նէգ. տիլլէրն իրան սէֆիլի նասալ օլունան շառան Ալի խանըն իսթիլլալլիլլէր լըգ. մագ իլզրէ Պաթուա կիլլալ տիր.
— Կէզէն ճիւմա կիւլլալ, Շիքթիլլէր իսայիլլէր վալըրալընտան 11 նիւլլէր. լու վալըր, Էմիրլլէր Էօնիլլէրնտէ պիր գա. Երգ իտիլլէրնտէ, Եաքընտա պուլունան զաքըլար Ելլէրիլլէրէք, գա. Երգտա պուլունան աւտալարը գուրթար. մըլլալ տըր.
ՍՍՆ ՆԱԿԱՏԻՒԼԷՐ
Վէրսալ, 1 յունիս
Մէլիտա Մ. թիլլէր, հիւքիլլէր նէգա. րէթլլէրինիլլէր Վէրսալտա օլմուլ Եաքըլմուտ, Մ. Բօշաքըլլէր թարաֆընտան վալըր օլտու թէլլէրիլլէր ճէլալպէն, բայիլլէրնտէ նէրէտէ օլտուղընը պիր էլիլլէր թէլլէր ի թմիշլէրն պիր գարար վիլլաք իսթէլլէրիլլէրն տէօզ վիլլաք օլտուղընտա, լաքըն, պալլիլլէր նէլլալթիլլէր վէ պալլուսուսա մալլիլլէր նէլլալթ. թիլլէրն մատա, սայիլ պալլըլլալ նէլլալթ. լէրին, շիմոթիլլէր հալ, Վէրսալտա տէվլալ իտէճէլլէրին պիլլալիլլէր տիր. մալլիլլէր նէ. զարթիլլէր, Եաքընտա աղա օլունաճազ իս. թիլլալար սէվէպիլլէրն Վէրսալտա տուր. մահաճազ տըր.
Մէլլալ, իլպու բազար իրթէսի կիւլլալ, Բըրէն տը Թօնէլլիլլէր իլէ տիւք մ'Օլմուլլէր իս. թիլլալարընը թասալթ ի թմիլլէր Եաքըլ. վիլլալ տիր. Մաք-Մաթիտան իմապը իլէ օլան պիր իլան, Բարիլլէր տէրթիլլէր գոմանտալըզարա թապիլլէր իլլէլլէրնտէ տիր. մէզքիւր գոմանտալըզար, Վիլլալ, Վա. միլլալ, Սիլլալ վէ Տուէ նաման թէլլէրալլա. րըն էմիր թաթընտա պուլունաճազ տըր.
ՍՍՆԻՊ ՂԱՔԷԹԱ
ԳԱՐԱԳԵՑ Ե. ՓԱՆՈՍԵԱՆ
Գալաթտա Բէնէլլէրիլլէր բազարընտա 29 նիւլլէրուլ իրիլ խանընտա